

הארכיון הכללי לתולדות ישראל

Reviewed work(s):

Source: *Zion / ציון*, Vol. 32, 1967) 3-4 (חוברת), pp. 230-237

Published by: [Historical Society of Israel/](#)

Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/70050610>

Accessed: 19/11/2011 11:58

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <http://www.jstor.org/page/info/about/policies/terms.jsp>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Historical Society of Israel/ is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Zion /*.

<http://www.jstor.org>

הארכיון הכללי לתולדות ישראל

בישיבתה מיום י"ג בטבת תשכ"ח (14 בינואר 1968) החליטה ועדת השרים לענייני כלכלה של הממשלה על ייסודה של החברה "הארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי". ההחלטה נתקבלה ביוזמת החברה ההיסטורית הישראלית, שתהיה מיוצגת בהנהלת החברה החדשה. לפי ההצעה, שהוגשה לממשלה ע"י שר החינוך והתרבות, מר ז' ארן, יועבר הארכיון הכללי לתולדות ישראל לידי החברה החדשה. אין ספק, שעם מתן מעמד ציבורי רחב לארכיון יוצר הבסיס לתנופה מחודשת בהתפתחותו והתרחבותו.

בחודשים האחרונים נמסרו לארכיון תעודות וחומר ארכיוני מהארצות הבאות :
א ו ס ט ר י ה

ד"ר א' ביהם, נהריה, מסר לארכיון, לזכרון דודו, שנדוד וולף, את שטר החסות של הנסיך פאול אסטרסאוי לקהילת אייזנשטט משנת 1690 (התעודה פורסמה על ידי ב' ואכשטיין בספרו: תעודות ותיקים לתולדות היהודים באייזנשטט, עמ' xiv—xvii וצילום, שם, עמ' 728). — מן הארכיון הממשלתי בווינה נתקבלו רשימות נוספות של חומר לתולדות ישראל השמור בארכיון זה.

א י ט ל י ה

מהארכיון הממשלתי במילאנו נתקבלו למעלה מ-3000 צילומי-מיקרו של תיקים הנוגעים לתולדות היהודים במנטובה (מאות ט"ו, י"ח). — מן הארכיון הממשלתי בוויניציאה נתקבל משלוח נוסף של צילומי-מיקרו. — ד"ר סילווי קוזיו, מילאנו, מסר לצילום את ההסכם בין שלוש הקהילות בוויניציאה (אשכנזים, ת"ת וליבנטינים) משנת 1623 ואת ההסכם בין קהילות אלה ובין הקהילות ביבשת וויניציאה (1625).

א ר ה " ב

הרב ד' שווארץ, ויליאמספורט, שלח באמצעות מר יששכר בן-יעקב, קונסול כללי של ישראל בפילדלפיה, צילומים של רישום בפנקסי בית המשפט של קהילת ויליאמספורט (1866) ושל חברת גמ"ח של הנשים שם, כולל תקנותיה (1869).

ג ר מ נ י ה

הרב צבי בנימין אויערבך, תל-אביב, מסר לצילום את תווי הנגינה של ביהכ"נ בקהילת האלב-רטשטט שנרשמו בשנת 1915 וכן מחברת עם העתקים של הכתובות שעל גבי הפרוכות ויתר כלי הקודש (1690—1910). — מאנגליה נתקבלו שני פנקסי מוהלים: (א) של המוהל אהרון האוולבורג בפאזוואלק (233 מילות בעיקר בפורמרן ובמקלנבורג, 1846—1866) ; (ב) של המוהל יוסף כהן מאויריך (118 מילות, בעיקר בפריזיה המזרחית ובאולדנבורג, 1758—1801). — מר א' נאומ-ברג, הפך-חיים, מסר, באמצעות יד ושם, את פנקס החברא קדישא של קהילת טרויכטלינגן מהשנים 1873—1938. — מארכיון העיר מינכן נתקבלו צילומי-מיקרו של תעודות ותיקים לתולדות היהודים בעיר זו (1801—1914). — מהארכיון הממשלתי בהמבורג נתקבלו קרוב ל-10,000 צילומי-מיקרו של תיקים הנוגעים לענייני היהודים בעיר זו (תחילת המאה הי"ז — תחילת המאה הי"ט). — מארכיון העיר פרנקפורט ע"נ מיין נתקבלו צילומי-מיקרו משני תיקים המכילים חומר על אופן בחירת הפרנסים ועל השימוש בהרם (תחילת המאה הי"ז). — ד"ר פליקס מיינץ, תל-אביב, מסר

לארכיון תעודות משפחתיות וביניהן שטר של העיר פּרנקפורט ע"נ מיינ על הזכויות במגרש בגיטו, עם התחייבות להקים עליו בית חדש במקום זה שנשרף בשנת 1796 (1809, קלף); וכן העתקים של חוות דעתו של החכם ברנייס בעניין הקמת ביכ"נ חדש בהמבורג (1841) והחלטות הסינאט הקשורות בכך (1819, 1841). — מארכיון העיר וורמס נתקבל משלוח גוסף של צילומי־מיקרו של תיקים וכרכים לתולדות קהילת וורמס השמורים בארכיון זה (1403—1793).

הולנד

הקהילה האשכנזית באמסטרדם שלחה במתנה צילומי־מיקרו של שארית ארכיונה הישן (1698—1815) המכיל קרוב ל־10,000 עמוד, שהופקדה לפני זמן מה בארכיון העירוני. רובו של הארכיון אבד בתקופת השואה והצילום, שנעשה לצורך הבטחה, נעשה על פי יוזמת הארכיון הכללי.

מכסיקו

ד"ר ס' ליבמן, מיאמי, ארה"ב, העביר באמצעות בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי ששה כרכים נוספים של העתקי תעודות ממשפטי האינקוויזיציה במכסיקו במאות הט"ז והי"ז, השמורים בארכיון הלאומי במכסיקו.

סין

בארכיון של מסדר הישועים בפאריס צולמו המסמכים הנוגעים ליהודי קייפנג (במאה הי"ח).

ספרד

ד"ר ס' ליבמן, מיאמי, ארה"ב, שלח העתקים וצילומים של תעודות ממשפטי האינקוויזיציה בסווייליה השמורות בארכיון ההיסטורי הלאומי במאדריד (מאה י"ח).

צרפת

במסגרת הסקר שנעשה ע"י הארכיון בארכיונים צרפתיים נתקבלה רשימה גדולה של חומר לתולדות ישראל שבארכיון העיר שטרסבורג (מאות ט"ז—י"ח); רשימת התעודות הנוגעות ליהודי רוסיה שבארכיון משרד החוץ בפאריס (1803—1881); רשימות של החומר שבארכיון המחוזי באוויניון (1790—1928) ובארכיונים המחוזי והעירוני בקולמאר (1330—1870). — ד"ר משה קטן, ירושלים, מסר צילומי־מיקרו, שנעשו על ידו בארכיונים המחוזי והעירוני בשטרסבורג, מתיקי הרישום של שנויי השמות של יהודי אלזס בתחילת המאה הי"ט, של רשימות ושל תכתובת. — מהארכיון המחוזי בדיז'ון נתקבלו צילומי־מיקרו של תעודות מהשנים 1295—1566. — כמו כן נתקבלה רשימה מפורטת של חוקי מלכות צרפת ביחס ליהודים שבספריה הלאומית בפאריס (1206—1615).

רוסיה

נרכשו 30 רשימות של תורמים לא"י בערים שונות ברוסיה, בשנים תרע"ג—תרע"ד (1913/14).

ארכיונים פרטיים

פרופ' ב' דינור, ירושלים, העביר לארכיון תיקים נוספים מארכיונו הפרטי. — גבר' רות ריזה, רמת-גן, מסרה את ארכיונו הפרטי של גיאורג קאריסקי (פוזנא—ברלין—תל-אביב, 1878—1947), הכולל גם חומר על המשפחה (1851—1959). — ד"ר חנוך רביב, ירושלים, מסר כרססת

ביבליוגרפית לתולדות היהודים בארצות הבלקאן והמזרח התיכון. — גב' שרה גלבר (ז"ל), ירושלים, מסרה את עזבונו בעלה המנוח, ההיסטוריון ד"ר נ"מ גלבר, הכולל את כל החומר ההיסטורי שאסף במשך שנות עבודתו, העתקים ורישומים מתוך ארכיונים רבים וכן את כתבי היד שלו. — ד"ר ש' מרצבך, ירושלים, מסר את העזבונו של ראו"ל דרייפוס, הכולל את ארכיון משפחת דרייפוס באלזס (מאות י"ח—י"ט). — גב' ב' אבנרי, חיפה, העבירה לידי הארכיון חלק מעזבונו המדעי של בעלה המנוח, ד"ר צבי אבנרי, הכולל העתקי תעודות, רשימות, צילומים לתולדות היהודים בגרמניה. — גב' לילי אלזנר, וינה, מסרה לארכיון 20 מכתבים של ד"ר אדולף פישוף אל רוזה אלזנר (1873—1893). — גב' פרופ' ה' הימלווייט, לונדון, מסרה, באמצעות ד"ר ח' רינות, ירושלים, העתקים של מכתבי קרל מוסה (אביו של רודולף מוסה), גריץ, 1830—1865. —

הארכיון הכללי לתולדות ישראל מודה לכל האישים והמוסדות שנוכרו לעיל בשמם, וכן לארכיון הציוני המרכזי, ירושלים; בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי, ירושלים; מר אוטו איזק, תל-אביב; מר א' בן-דוד, ירושלים; מר א' פון ברסנסדורף, שטארנברג (גרמניה); מר מרק יובילר, ניו-יורק; מר אורי כצנשטיין, בני-ברק, מר יעקב לבבי, תל-אביב; מר ש' ליאון, רמת-גן; גב' רבקה פלגי, חיפה; ד"ר יוסף פרגר, חיפה; ד"ר ק' פרנקל, ירושלים; ד"ר דניאל קארפי, ירושלים ומר ז' שווארץ, ברלין; על תעודות וספרים שמסרו לארכיון ולספרייתו.

ביקורים

בהודשים האחרונים ביקרו בארכיון בין היתר: ד"ר היינץ בובראך, ארכיון הממשלה, קובלנץ; גב' שרה גלבר (ז"ל) ובנה מר עמנואל גלבר, שגריר ישראל בפריטאון, סירה-ליאונה; פרופ' ג' ויידה, פאריס; מר אויג'ן וייל, מזכיר כללי של כ"ח, פאריס; פרופ' אריקה ויינצירל, זאלצבורג; פרופ' אהרון בנוונטו טרצ'יני, טורינו; מר אריך ליט, המבורג; פרופ' ברתולד סימונסון, פרנקפורט ע"נ מיין; ד"ר גיולה ריקר, נספח לתרבות של השגרירות הגרמנית, תל-אביב; בארון אליין דה-רוטשילד, יו"ר של הקונסיסטורה המרכזית של יהודי צרפת ואלג'יריה, פאריס.

the Young Turk revolution which evoked new outbursts and manifestations of nationalist feeling on the part of the various minorities in the Ottoman Empire. One of the concomitants of this revolution was the freedom of the press. Many of the numerous Arab newspapers and periodicals which appeared in the years 1908–14 (in Cairo, Damascus, Beirut, Palestine, etc.), while chary of being unduly critical of the Turks and the central government in Constantinople, allowed themselves with increasing frequency to give vent to their frustrated ambitions and general dissatisfaction at the expense of the Jewish Yishuv in Palestine (There had previously been examples of “anti-Semitism” in Arab writings, but these had not for the most part adopted an Arab nationalist flavour nor were they regular occurrences).

The attacks on the Yishuv included most of the charges that were to be made in later years: of Jewish wealth and international influence and — on another level — of seclusiveness, chauvinism and the desire to dispossess and expel the Arabs of Palestine and to establish a maximal Jewish state, side by side with the demand that Jewish immigration and the purchase of land by Jews be prohibited.

The Palestine Office and certain circles in the Yishuv tried to curb these manifestations of hostility and to mitigate their influence. At the same time, most Zionists, including the Zionist leadership, and the majority of the Yishuv did not draw the requisite conclusions from Arab hostility in which the intention of completely annihilating the Yishuv was inherent. Zionist Near East policy was explicitly orientated to Constantinople and the Turkish government there, taking little or no account of the Arab population living in Palestine.

Even those Zionists who preached the need for the integration of the Yishuv in the East and who strove to prove to the Arabs that the Jews were returning to their native environment, failed to evolve a realist or constructive attitude towards the Arabs upon which any policy likely to succeed could be based.

As for the Palestine Office and the Yishuv, they appreciated the need for normal neighbourly relations with the Arabs of Palestine and with this end in view tried to curb anti-Jewish incitement and to create a positive and friendly atmosphere regarding the Yishuv among the Arabs and in the Arab press. These efforts, however, were for the most part futile — as was so much Zionist activity in this period —, for the relevant institutions lacked both the financial means and the leadership and personnel necessary for such a campaign.

IN THE HISTORICAL SOCIETY OF ISRAEL

The Thirteenth Annual Convention

The Annual Convention took place in Jerusalem in cooperation with the Association of History Teachers in Israel on December 31, 1967 and January 1, 1968 and was devoted to the subject: “Awareness of the Past in the Consciousness of the Nations and of the Jewish People”. The following lectures were delivered:

Prof. B. Dinur — General Introduction.

Prof. I. Baer — Society and Religion During the Second Temple Period as Reflected in the Mishna.

Prof. B. Mazar — Hebrew Genealogy in the Historiography of the Period of the Monarchy.

Prof. A. Malamat — Dynastic Tables of the Kings of Early Babylonia and Genealogical Tables in the Bible.

Dr. S. Perlman — Greek History as Viewed by the Athenian Orators in the 4th Century B.C.E.

Prof. H. H. Ben-Sasson — Society and Kingship in the Light of Jewish Chronography.

Prof. U. Heyd — The Historical Consciousness of the Turks — the Difficulties of a Moslem Nation in Our Time.

Dr. B. Mevorah — The Historical Continuity of the Jewish People as a Factor in the Debate on Jewish Integration in the General Society at the End of the 18th and the Beginning of the 19th Centuries.

E. Sivan — The Crusades in the Light of Modern Arabic Historiography.

Dr. N. Levtzion — Oral Traditions as a Reflection of the African Peoples' Conception of Their Past.

Symposium — Zionism and its Affinity to Jewish Historical Consciousness.

Participants: Prof. J. Katz (Chairman), Prof. S. Ettinger, Dr. B. Eliav, Dr. E. Schweid

The Circle for the Study of Contemporary History

On Monday, April 1, 1968, a study day on "National Minorities in Europe Between the Two World Wars" was held by the Circle at the Bar-Ilan University.

THE JEWISH HISTORICAL GENERAL ARCHIVES

In its session of January 14, 1968 the Interministerial Committee on Economic Affairs decided on the foundation of "The Central Archives for the History of the Jewish People". This decision was taken on the initiative of the Historical Society of Israel, which will be represented on the Board of the new institute. According to the decision, which had been proposed to the Government by Mr. Z. Aranne, the Minister of Education and Culture, the Jewish Historical General Archives will be taken over by the "Central Archives". There is no doubt that by widening the public foundation of the Archives, they will gain a new impetus in their growth and development.

During the last few months the Archives received archival material from the following countries:

Austria

Dr. E. Böhm, Nahariya, donated, in memory of his uncle, Sándor Wolf, the charter of Prince Paul Esterházy to the community of *Eisenstadt* of 1690 (this document was published by B. Wachstein in his book: *Urkunden und Akten zur Geschichte der Juden in Eisenstadt*, Vienna 1926, p. XIV–XVII; photo, p. 728). — From the *Haus-, Hof- u. Staatsarchiv* in Vienna additional lists were received on their records concerning Jews.

China

From the *Archives de la Compagnie de Jésus*, Province de Paris, photocopies were received on records concerning the Jews of *Kaifeng* (18th cent.).

France

Within the framework of the survey in French archives undertaken by the Jewish Historical General Archives a copious list was received on Jewish material from the municipal Archives of *Strasbourg* (16th to 18th cent.); a list of records concerning Russian Jews from the *Archives du Ministère des Affaires Etrangères* in Paris (1803–1881); a list of material from the Departmental Archives in *Avignon* (1298–1790) and from the departmental and municipal Archives in *Colmar* (1330–1870). — Dr. Moshe Catane, Jerusalem, presented the Archives with microfilms from records of the municipal and departmental Archives in *Strasbourg* of lists on changes in the names of the Jews in *Alsace* at the beginning of the 19th century, as well as of permits and correspondence. — From the departmental Archives of *Dijon* microfilms were received of documents from the period 1295–1566. — A detailed list was received from the *Bibliothèque Nationale* of the laws promulgated by the kings of France with regard to the Jews (1206–1615).

Germany

Rabbi Zwi Benjamin Auerbach, Tel Aviv, submitted for photographing the musical scores of the synagogue of the community of *Halberstadt*, compiled in 1915, together with a register containing copies of inscriptions from Tora curtains and other ritual objects (1690–1910). — From England were received two *Mohel Books*: a) of Aharon Havelburg from Pasewalk (233 circumcisions mainly in *Pomerania* and *Mecklenburg* 1846–1866); b) of Joseph Cohn from Aurich (118 circumcisions, mainly from *East Frisia* and *Oldenburg*, 1758–1801). — Through Yad Vashem, Mr. A. Naumburg of Hatetz-Haim, presented the Archives with the Pinkas of the Hevra Kadisha of *Treuchtlin-*

gen from the years 1873–1938. — From the Municipal Archives in *Munich* microfilms were received from documents and files on the Jews of that city (1801–1914). — From the State Archives in *Hamburg* nearly 10,000 frames of microfilms were received of files concerning the Jews in that city (from the beginning of the 17th to the beginning of the 19th century). — The Municipal Archives in *Frankfort on Main* sent microfilms of two files containing material on the election of the elders of the Jewish Community and on the use of the ban (early 17th cent.). — Dr. Felix Mainz, Tel-Aviv, donated to the Archives several family documents, among them a deed from the municipality of *Frankfort on Main* about the rights to a plot in the ghetto with the stipulation to build a new house in place of the old one which was burnt down in 1796 (parchment, 1809), as well as copies of the expertises delivered by Ḥaḥam Bernays on the construction of a new Temple in *Hamburg* (1841) and the decision of the Senate in that matter (1819, 1841). — The Worms Municipal Archives sent additional microfilms of files and volumes on the *Worms* community kept in their archives (1403–1793).

Holland

The Israelitische Hoofdsynagoge (Ashkenazi Community) of *Amsterdam* donated a microfilm of the remnants of their ancient archives (1698–1815), comprising nearly 10,000 pages. The archives had been deposited some time ago with the Municipal Archives. The greater part of the records were destroyed during the Holocaust and photographing the remainder for security reasons had been undertaken at the initiative of the Jewish Historical General Archives.

Italy

Over 3000 frames of microfilm from the State Archives in *Milan* were received. They contain files concerning the Jews in *Mantova* during the 18th and 19th centuries. — From the *Venice* State Archives a further consignment of microfilms arrived. — Dr. Silvio Cusin of Milan kindly permitted photographing the agreement (1623) of the three communities in *Venice* (Tedeschi, Talmud Tora, Levantini), as well as the agreement of 1625 between these communities and the communities of the *Terra Ferma* of *Venice*.

Mexico

Dr. S. Liebman of Miami, United States, presented the Archives — through the Jewish National and University Library in Jerusalem — with six more volumes containing copies of files concerning trials of the Inquisition in *Mexico* from the 16th and 17th centuries, the originals of which are kept in the Mexican Archives (*Archivo General de la Nación*).

Russia

The Archives obtained 30 lists of donors in various towns in Russia contributing to the Jews in Palestine, dating from the years 1913–14.

Spain

Dr. S. Liebman of Miami, United States, sent copies and photographs of files concerning trials of the Spanish Inquisition from *Seville*, the originals of which are kept in the National Historical Archives in Madrid.

U.S.A.

From Rabbi D. Schwartz of Williamsport, through the agency of Consul-General Y. Ben-Yaakov in Philadelphia, photocopies were received of the incorporation of the

community of *Williamsport* (1866) and that of the Hebrew Ladies Benevolent Association, including their statutes (1869).

Private Archives

Prof. B. Dinur transferred to the Archives additional files from his private archives. — Mrs. R. Riese, Ramat-Gan, transmitted the private archives of *Georg Kareski* (Posen-Berlin-Tel-Aviv 1878–1947) including material on his family (1851–1959). — Dr. H. Raviv of Jerusalem handed over a bibliographical card index on the history of the Jews in the *Balkan* and the *Middle East*. — The late Mrs. Sara Gelber gave the Archives the legacy of her deceased husband, the historian *Dr. N. M. Gelber*, including copies of historical records he had collected during a lifetime's work, copies and notes from numerous archives and all his manuscripts. — Dr. Ch. Merzbach of Jerusalem transferred the legacy of *Raoul Dreyfus*, including the archives of the *Dreyfus family* in *Alsace* (18th and 19th cent.). — Mrs. B. Avneri of Haifa gave the Archives part of the legacy of her late husband, *Dr. Zwi Avneri*, including copies of records, lists and photographs on German Jewry. — Mrs. Lily Elsner of Vienna sent the Archives 20 letters of *Dr. Fischhoff* to Rose Elsner (1873–1893). — Through Dr. H. Rinot of Jerusalem, Prof. H. Himmelweit of London sent the Archives copies of letters written by *Karl Mosse* (Rudolf Mosse's father) in Grotz (1830–1865).

The Jewish Historical General Archives thank all the above as well as the Central Zionist Archives, Jerusalem; the Jewish National and University Library, Jerusalem; Mr. A. Ben-David, Jerusalem; Mr. E. von Bressensdorf, Starnberg (Germany); Dr. Daniel Carpi, Jerusalem; Mr. Otto Isaac, Tel-Aviv; Dr. K. Frankel, Jerusalem; Mr. Uri Katzenstein, Bnei-Brak; Mr. Jacob Levavi, Tel-Aviv; Mr. S. Leon, Ramat-Gan; Miss Rivka Palgi, Haifa; Mr. W. Schwartz, Berlin, and Mr. Mark Uveeler, New York, for documents and books donated to the Archives and to their library.

During the last few months the Archives had several visitors, among them: Dr. Heinz Boberach, Bundesarchiv, Koblenz; the late Mrs. Sara Gelber and Mr. Emmanuel Galbar, Israel Ambassador to Sierra Leone in Free Town; Mr. Erich Lüth, Hamburg; Dr. Gisela Rheker, Cultural Attachée to the German Embassy, Tel-Aviv; Baron Alain de Rothschild, Chairman of the Consistoire Central of the Jews of France and Algeria, Paris; Prof. Benvenuto Terracini, Torino; Prof. Berthold Simonsohn, Frankfurt on Main; Prof. G. Vajda, Paris; Mr. Eugène Weill, Secretary-General of the Alliance Israélite Universelle, Paris; Prof. Erika Weinzierl-Fischer, Salzburg.